

TEMATSKA ORLOVA POT

Uredili so jo, da bi zaščitili belorepca

V Kočevski Reki so v soboto uradno odprli prenovljeno gozdno učno pot ob Reškem jezeru. V okviru dogodka so v Orlovi sobi v Kulturnem domu v Kočevski Reki predstavili **projekt Life Kočevsko**, v sklopu katerega so uredili tako Orlovo sobo kot tematsko Orlovo pot, sledilo pa je odprtje poti in pohod po prenovljeni poti, ki je po novem daljša in še bolj zanimiva.

Orlovo pot so uredili že lani, a je bila v vetrolomu decembra lani močno poškodovana, saj je nanjo padlo več dreves, na nekaterih delih pa jo je celo odtrgalo. Zato so jo aprila letos popravili. Kot je povedala Maja Rupnik, direktorica Ljudske univerze Kočevje, ki je skupaj z občino Kočevje, ZGS in zavodom za varstvo narave sodelovala pri ureditvi poti, so pot razširili na okoli 1,5 metra širine, dolga pa je nekaj več kot en kilometer, pri čemer večina poti poteka po trasi predhodne krožne poti, okoli 200 metrov poti so naredili na novo, vodi pa do predela, od koder se odpira izredno lep pogled na Reško jezero.

V PREDELU, KJER NE GNEZDI

Reško jezero in dejstvo, da v njegovi neposredni bližini gnezdi orel belorepec, v Kočevsko Reko privabljata številne obiskovalce. Gnezdo edinega para orlov belorepcev na Kočevskem in njun najpomembnejši prehranjevalni habitat sta tako izpostavljena neposrednemu in posrednemu človeškemu vplivu. Da bi zmanjšali pritisk obiskovalcev, so v okviru projekta **Life Kočevsko** v gozdnem rezervatu Jezero zasnovali Orlovo pot, ki je umeščena v predel rezervata, ki ga par belorepcev ne uporablja za gnezdenje. Primerna je tako za samostojne ogledke kot za najavljene skupine, ki lahko svoj obisk začnejo in zaključijo v Orlovi sobi, prav tako pa tudi za izvedbo delavnic, naravoslovnih dni in za t. i. gozdno pedagogiko. Pot je opremljena z informativnimi tablami, na njej pa so tudi didaktični pripomočki.

LETOS DVA MLADIČKA

Orel belorepec (*Haliaeetus albicilla*), zaradi katerega so uredili Orlovo pot, je naša največja ujeta in eden največjih predstavnikov orlov na svetu. Meri od 69 do 91 centimetrov, pri čemer je, podobno kot pri drugih ujedah, samica nekoliko večja od samca. Odraslega belorepca najlažje prepoznamo po kratkem in klinastem repu, ki je popolnoma bele barve, čez peruti pa lahko meri tudi do 2,5 metra, kar mu med drugim daje tudi odlične jadralske sposobnosti. Zadržuje se predvsem v bližini voda, saj se prehranjuje pretežno z ribami in vodnimi pticami, pa tudi s sesalci do velikosti lisice.

Velikost svetovne populacije belorepcev, ki naseljuje širok pas Evrazije med Grenlandijo in Tihim oceanom, vse do Japonske, je ocenjena na okoli 14.000 gnezdečih parov. V Evropi, kjer naseljujejo njen jugovzhodni del, je približno 700 gnezdečih parov, v Sloveniji, kjer populacija belorepca dosega skrajno jugozahodno mejo evropskega areala, pa je po zadnjih ocenah iz leta 2009 gnezdiilo od 8 do 11 parov belorepcev, in sicer predvsem ob Dravi, Muri in Savi, pa tudi v Krakovskem gozdu in na Cerkljiškem jezeru.

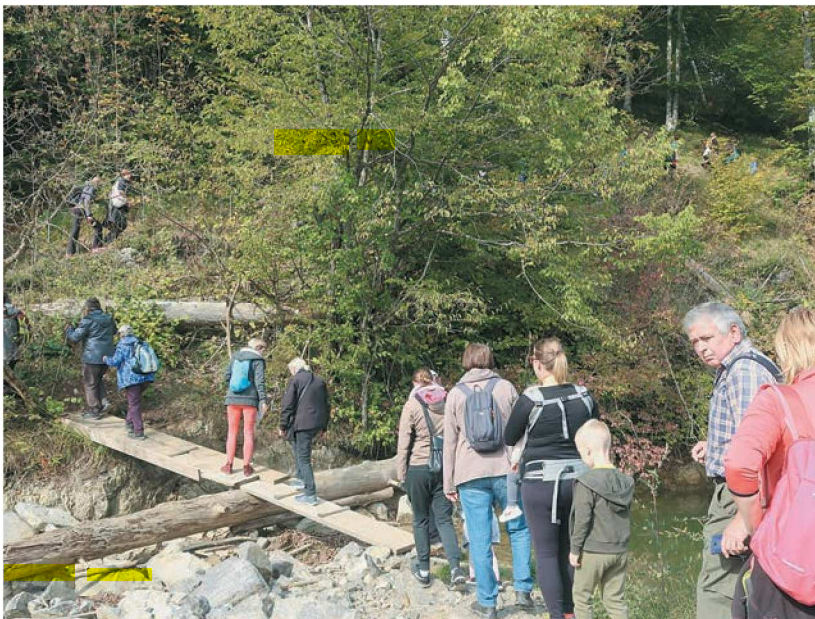
Na območju Kočevske Reke so gnezdo para orlov belorepcev odkrili v 80. letih prejšnjega stoletja, le nekaj let po gradnji jezusa, za katerim je nastalo umetno Reško jezero. Odkritje je predstavljalo prvo potrditev gnezdenja te vrste na slovenskih tleh. Belorepec je vse od takrat na Kočevskem stalno prisoten. Trenutno prisotna samica je svojega življenjskega partnerja izgubila, a si je, kot je povedala Tina Kotnik iz ZGS OE Kočevje, kmalu našla drugega, s katerim lani nista imela potomcev, letos pa je par imel dva mladiča, ki sta se izvalila marca, gnezdo pa sta zapustila v začetku julija. Orlov par sicer zgradi tri gnezda ali več, ki jih z leti dograjuje, tako da je lahko v drevesnih krošnjah spleteno gnezdo orla belorepca veliko tudi kot manjši avtomobil, kot je to primer tudi z enim od gnezd belorepcev na Kočevskem.

UKREPI ZA ZAŠČITO

Da bi zaščitili gnezdo edinega para orlov belorepcev na Kočevskem, katerih posebnost je, kot je povedala Kotnikova, da gnezditna na nadmorski višini 600 metrov, so v okviru projekta **Life Kočevsko** izvedli še več drugih ukrepov, katerih osnovna cilja sta bila zmanjšati vpliv človeka na ožji habitat belorepcev in povečati ponudbo hrane, saj Reško jezero, ki je njun glavni vir hrane, pozimi zamrzne. Tako so za orla belorepca, ki je zelo plašen, še posebno občutljiv na različne motnje pa v času gnezdenja, vzpostavili mirno cono, ki sovpada z mejo gozdnega rezervata Jezero do mesta vodne ovire. Na jezeru so namreč postavili plavajočo oviro, in sicer na meji mirne cone oz. ribogojnega rezervata, ki je v zgornjem delu jezera, kjer je med drugim prepovedan tudi ribolov in vožnja s čolni. Ob samem jezeru so postavili leseno ograjo v dolžini 500 metrov, ki preprečuje živini oz. govedu z bližnje kmetije dostop do jezera, na treh lokacijah na območju Reškega jezera pa so postavili tudi tri opazovalnice – Nad kamnolomom, Na rtu in Gnezdo –, ki so prvenstveno namenjene opazovanju orla belorepca, postavljene pa so tako, da ne predstavljajo večje motnje v habitatu. Do opazovalnic, med katerimi največja sprejme 15 ljudi, so uredili tudi dohodne poti za usmerjen prihod oz. dostop obiskovalcev.

Poleg tega so v okviru projekta vzpostavili tudi sistem za videonadzor gnezda in izvajanje oddaljenega nadzora ter konec leta 2016 postavili krmišče, ki ga od decembra do junija naslednje leto v dogovoru z LPN Medved zalagajo z mrhovino. Krmilno ploščad z (iz)vlečno brvjo, do katere lahko dostopajo le ptice, so opremili tudi z videonadzorom, ki pa jim je pokazal, kot je povedala Kotnikova, da belorepca prihajata na krmišče. Belorepec je sicer v Sloveniji **zavarovana vrsta** že od leta 1921.

Besedilo in fotografije: M. Leskovšek - Svete

Na uradno odprto prenovljeno Orlovo pot so se v soboto podali številni obiskovalci različnih generacij.

Pot sta s prerezom traku odpri direktorica občinske uprave Lilijana Štefanič (desno) in direktorica LU Kočevje Maja Rupnik.

Izvedene ukrepe v okviru projekta Life Kočevsko za zaščito orla belorepca je predstavila Tina Kotnik.